

OBSAH

ÚVODEM	12
1 OŠETŘOVATELSKÉ POVOLÁNÍ	14
Ošetřovatelství	14
Definice	14
Koncepce	14
Hlavní cíle ošetřovatelství	15
Charakteristické rysy ošetřovatelství	15
Komunitní ošetřovatelství	16
Podstatné znaky ošetřovatelského povolání	16
Práce s lidmi	16
Fyzická a psychická náročnost práce	17
Potřeba spolupráce s ostatními zdravotnickými pracovníky	17
Práce ve směnném provozu	19
Potřeba vědomostí a dovedností	19
Dodržování mlčenlivosti	19
Poskytování první pomoci	20
Zdravotnické zařízení	20
Členění nemocnice	22
<i>Opakovací test</i>	<i>24</i>
2 VÝVOJ OŠETŘOVATELSTVÍ	26
Historie ošetřovatelství a jeho významné osobnosti	26
První zprávy o začátcích ošetřovatelství	27
Florence Nightingalová	27
Nikolaj Ivanovič Pirogov	29
Mezinárodní organizace Červeného kříže	29
Vývoj českého zdravotnického školství	30
Současný systém vzdělávání zdravotnických pracovníků nelékařských povolání	32
Vzdělávání zdravotnických pracovníků v oboru ošetřovatelství	32
Registr zdravotnických pracovníků	32
Celoživotní vzdělávání a vyšší kvalifikace	33

Zapojení sester do profesních organizací	34
Odborné sesterské časopisy	34
Podíl zdravotnických pracovníků na výzkumné činnosti	35
<i>Opakovací test</i>	36
3 OSOBNOST OŠETŘOVATELE/ZDRAVOTNICKÉHO ASISTENTA/SESTRY	37
Předpoklady pro výkon povolání	37
Dobrá fyzická a psychická kondice	37
Trvalá péče o osobní hygienu	38
Nošení pracovního oděvu a úprava zevnějšku	39
Optimální uspořádání životosprávy	40
Potřeba hlubokých odborných znalostí	40
Ochrana zdraví, životní a pracovní prostředí	41
Syndrom vyhoření	41
Kompenzace pracovního zatížení	42
Etický kodex nelékařských zdravotnických profesí	43
Etické zásady zdravotnického pracovníka nelékařských oborů	44
<i>Opakovací test</i>	46
4 OŠETŘOVACÍ JEDNOTKA	47
Stavební uspořádání	47
Součásti ošetrovací jednotky	47
Pokoje pro nemocné	48
Výšetřovna a ošetřovna	51
Pracovna sester	51
Kuchyňka	51
Jídelna	51
Denní místnost	52
Koupelna	52
Klozety	52
Místnost pro čištění a úklid pomůcek	52
Místnost pro uskladnění čistého prádla a náhradních pomůcek	53
Vedení záznamů o zařízení ošetrovací jednotky	53
Udržování pořádku a čistoty	54
Bezpečnost práce	55
<i>Opakovací test</i>	56
5 ORGANIZACE PRÁCE ZDRAVOTNICKÉHO TÝMU	57
Ošetrovatelský management	57
Funkční zařazení a označení sester	57
Úseky činnosti	59

Zajišťování péče při směnných službách	61
Hlášení sester o průběhu služby	62
Písemné hlášení	62
Ústní hlášení	63
Organizace práce ošetrovatelského týmu	63
Činnosti zdravotnického asistenta	64
Sledování kvality ošetrovatelské péče a ošetrovatelské standardy	65
<i>Opakovací test</i>	67
6 OŠETŘOVATELSKÝ PROCES	68
Získávání poznatků	69
Pozorování nemocného	69
Rozhovor s nemocným	69
Rozhovor s příbuznými	75
Rozhovor se spolupracovníky	76
Mimoslovní komunikace	76
Získávání informací při lékařské vizitě	77
Informace získané z dokumentace nemocného	77
Ošetrovatelská anamnéza	77
Ošetrovatelská diagnóza	78
Ošetrovatelský plán a jeho realizace	78
Vyhodnocení výsledků poskytované péče	80
<i>Opakovací test</i>	81
7 NEMOCNÝ A NEMOCNIČNÍ PROSTŘEDÍ	83
Doporučení nemocného k hospitalizaci	83
Příjem nemocného v nemocnici	83
Příjem nemocného na ošetrovací jednotce	85
Adaptace nemocného na hospitalizaci	85
Etický kodex práv pacientů	86
Právo nemocných na informace o vlastním zdravotním stavu	87
Příjem dětí do nemocnice	88
Adaptace dítěte na nemocniční prostředí	89
Překlad nemocného	89
Propuštění nemocného	90
Prevence nozokomiálních nákaz	91
Příčiny a prevence vzniku nozokomiálních nákaz	91
Bariérová ošetrovatelská péče	94
<i>Opakovací test</i>	95

8 USPOKOJOVÁNÍ POTŘEB NEMOCNÉHO	97
O potřebách obecně	97
Rozdělení potřeb	97
Podstatné potřeby nemocného	98
Péče o přijímání ordinované diety	99
Péče o pravidelné vyprazdňování	100
Přispění zdravotníka k pravidelnému vyprázdnění	100
Nácvik defekačního reflexu	101
Péče o správné dýchání	101
Nácvik správného dýchání	103
Podpora pohybové aktivity	104
Zajištění dostatečného spánku a odpočinku	105
Pomoc zdravotníků při zajišťování dostatečného a nerušeného spánku	106
Podávání léků navozujících spánek	107
Odpočinek	108
Zmírňování a odstraňování bolesti	108
Charakteristika bolesti	108
Prožitek a popis bolesti	109
Co bolest zhoršuje	110
Pomoc sestry při zmírňování bolesti	110
Odstraňování bolesti	111
<i>Opakovací test</i>	112
9 PÉČE O POMŮCKY	114
Péče o prádlo	114
Mechanická očista	115
Mycí a dezinfekční stroje	115
Dezinfekce	116
Způsoby dezinfekce	116
Příprava dezinfekčních roztoků	118
Dezinfekce pomůcek z různých materiálů	120
Sterilizace	122
Předsterilizační příprava	122
Vlastní sterilizace	123
Skladování a transport vysterilizovaného materiálu	124
Kontrola sterilizace	126
Zajištění sterilních pomůcek na ošetrovací jednotce	126
<i>Opakovací test</i>	128
10 VÝŽIVA NEMOCNÝCH	130
Význam dietního stravování	130
Předpis stravy pro nemocné v nemocnici, dietní systém	131
Objednávání dietní stravy	133

Dodání jídla na ošetrovací jednotku	133
Servírování jídla	134
Sledování bilance tekutin a příjmu potravy	137
Příprava čajů	137
Odstraňování zbytků jídla	138
Úklid kuchyně	138
Výživa kojence	138
Přirozená výživa	138
Umělá výživa	140
Odvary	141
Doplňky kojenecké stravy	141
Krmení kojenců	143
Krmení batolat	145
<i>Opakovací test</i>	145
11 OBVAZOVÝ MATERIÁL A OBVAZOVÁNÍ	147
Obvazový materiál	147
Tkaniny	147
Vlákniny	150
Náplasti	151
Nové druhy obvazového materiálu	152
Látky ztužující obvazy	152
Tekuté obvazy	153
Dlahy a dýhy	153
Ortézy	154
Obvazování	154
Šátkové obvazy	156
Náplastové obvazy	161
Prakové obvazy	163
Obinadlové obvazy	164
Hadicové obvazy (obvazy z pružné tkaniny)	175
<i>Opakovací test</i>	182
12 LŮŽKO PRO NEMOCNÉ A JEHO ÚPRAVA	184
Umístění lůžka v pokoji	185
Základní vybavení lůžka	185
Úprava lůžka	186
Stlání prázdného lůžka	186
Stlání lůžka s nemocným	189
Změny poloh nemocného na lůžku	191
Spolupráce s nemocným	192
Posouvání nemocného	193
Otáčení nemocného na bok	194

Přenášení nemocného	196
Posazování nemocného	198
Pomůcky doplňující lůžko	200
Pomůcky k úpravě polohy	200
Pomůcky usnadňující pohyb na lůžku	201
Pomůcky k zabezpečení nemocného	203
Pomůcky zpříjemňující nemocným pobyt na lůžku	204
Dětská lůžka a jejich úprava	205
Úprava některých poloh nemocných na lůžku	206
Pasivní polohy	206
<i>Opakovací test</i>	<i>211</i>
13 PÉČE O HYGIENU NEMOCNÝCH	213
Péče o hygienu dospělých nemocných	213
Osobní a ložní prádlo	214
Běžné denní mytí rukou	214
Čištění zubů a péče o dutinu ústní	215
Péče o zdravou dutinu ústní	215
Zvláštní péče o dutinu ústní	216
Ranní mytí a česání	217
Hygiena soběstačných nemocných	217
Hygiena nemocných, kterým je třeba s mytím pomoci	218
Mytí nemocného na lůžku	220
Česání	222
Stříhání nehtů	222
Celkové umytí nemocného na lůžku	223
Hygienické vyprazdňování	224
Pokojevých klozet	225
Použití podložní mísy	226
Použití močové láhve	227
Péče o inkontinentní nemocné	227
Péče o vlasy	229
Mytí vlasů chodícím nemocným	229
Mytí vlasů ležícím nemocným	230
Péče o kůži a prevence opruzenin a proleženin	232
Péče o kůži	232
Opruzeniny	233
Proleženiny	233
Odvšívování	238
Holení vousů	238
Záznam o provedení hygienické péče	239
Péče o hygienu kojenců a batolat	240
Koupel kojence	240
Česání a péče o nehty	242
Přebalování kojence	242

Péče o hygienu batolete	243
Vážení a měření kojenců a batolat	243
Měření tělesné teploty kojenců a batolat	244
<i>Opakovací test</i>	245
CVIČENÍ	247
PŘÍLOHA 1. Nácvik správného dýchání	250
PŘÍLOHA 2. Ukázky kondičního cvičení vleže v poloze na zádech	253
PŘÍLOHA 3. Ukázky rozhovorů žákyň 3. ročníku s nemocnými	257
PŘÍLOHA 4. Z historie medicíny a ošetrovatelství	260
OPAKOVACÍ TESTY – VÝSLEDKY	263
OŠETŘOVATELSKÝ SLOVNÍČEK	265
LITERATURA	268
REJSTŘÍK	270